సవతిబిడ్డలు

మా ఊరిపేరు రంగాపురం. ఈ పేరు రావడానికి కారకుడైన మూలపురుషుడిపేరు రంగభూపతి. రంగాపురం క్రిందటి భూముల్లో ఎక్కువ భాగం రంగభూపతిగారివే గనుక ఆయన కది సార్థక నామధేయం. సన్నకారు రైతులపట్ల రంగభూపతిగారి గుండెల్లో ఎనలేని జాలి గూడు కట్టుకుని వుండేదట। వాళ్ళ లోతుబావులు, వాళ్ళ బక్కగొడ్లు, పండని పొలాలు, ఎండిన పైర్లు, మండే డొక్కలు, ఈ పీడను ఆయన తన రెండుకళ్ళతోనూ చూడలేక పోయారట। ఆలోచించగా ఈ సమస్యను చీల్చిపారేయడానికి చిన్న కమతాలను రద్దుచేయడ మొక్కటే ఆయనకు గత్యంతరంగా తోచిందట। అందుకు వీలుగా బక్క రైతులందరూ ఆ పాటికే రంగభూపతిగారి దగ్గర అప్పులూ సప్పులూ చేసే వున్నారు. ఆ అప్పులు వడ్డీలతో కలిసి ఏపుగా పెరిగి వున్నాయి. అదనంగా ఆయన దగ్గర నయమూ, భయమూ అన్న సాధనాలు రెండూ సర్వసిద్ధంగా వున్నాయి. చిటికెలో చిన్న కమతాలన్నీ అంతరించగా ఒకే ఒక పెద్ద కమతం ఏర్పడింది. అలాగని చిన్నరైతులందరూ పొట్ట చేతబట్టుకుని పెళ్ళాం బిడ్డలను వెంటబెట్టుకుని దేశాలపాలై పోవాలన్న దురుద్దేశం రంగభూపతిగారికి ఏకోశానా లేదు. పెట్టుబడి నాది. లాభనష్టాలు నావి మీకేబాధ్యత అక్కర్లేదు. మనిషన్న తర్వాత ఎంతటివాడైనా తనకు తగ్గపని తాను చేయందే బ్రతుకు గడవదు. ఆ పని యిక్కడే చేయండి. మీక్కావలసిందల్లా తిండీ, బట్టా. ఆ రెంటికీ పూచీ నాది అని ఆయన చిలక్కు చెప్పినట్టుగా చెప్పి చూశారు. విన్న బుద్ధిమంతులున్నారు. తల్లి రెక్కల క్రింద అణిగి మణిగి వుండే పిల్లల్లా వాళ్ళు బుద్ధిగా రంగభూపతిగారి పాలన క్రిందనే వుండిపోయారు. మిగిలినవాళ్ళు దురభిమాన మొక్కటి మాత్రమే ఆస్తిగా దేశంపైన వూరేగడం కోసం రంగాపురం విడిచిపెట్టి వెళ్ళిపోయారు.

గ్రంథస్థం చేయకపోవడం చరిత్రకారుల పొరబాటేగానీ, రంగభూపతి

గారు అర్థశాస్త్రంలో అందెవేసిన చేయి. స్వయంగా సృష్టించి, ఆయన స్వగ్రామంలో అమల్లో పెట్టిన ఆర్థిక సిద్ధాంతం విస్తృత ప్రచారానికి నోచుకోక పోవడం సమకాలీనుల దురదృష్టం. తాను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని ఆచరణలో పెట్టడంలో ఆయనకు మమకారాలు అడ్డు తగలలేదు. వాత్సల్యాలు ప్రతిబంధకం కాలేదు. రంగభూపతిగారికి ముగ్గురు కొడుకులు. సగటు లెక్కన ఆ ముగ్గురికి ముగ్గురేసి కొడుకులు పుడితే మూడో తరానికల్లా రంగాపురం ఎస్టేటుకు తొమ్మిదిమంది వారసులు తయారౌతారు. ఇంకొక మూడు తరాలు అలాగే గడిస్తే వారసుల సంఖ్య వందకుపైగా పెరిగి బంగారంలాంటి రంగాపురం ఎస్టేటు మళ్ళీ చిన్నచిన్న చెక్కలుగా విడిపోయే ప్రమాదం తప్పకుండా ఏర్పడి తీరుతుంది. ఈ అనర్థం వాటిల్లకుండా వుండడంకోసం ఆయన రాగిరేకుపైన వ్రాయించి ఇనప్పెట్టెలో పెట్టిపోయిన తన మరణశాసనంలో సుస్పష్టంగా ఒక కట్టడి చేసిపోయారు. అదేమిటంటే ఈ ఎస్టేటు ఎల్లప్పటికిన్నీ కుటుంబంలో జ్యేష్ఠపుత్రుడికి మాత్రమే సంక్రమిస్తూ రావాలి. మిగిలిన వాళ్ళగతేమిటన్న ప్రశ్న యిక్కడ ఎదురుగావచ్చు! సృష్టిపుట్టిన నాటినుంచి ఈ 'మిగిలినవాళ్ళ'తో గొడవగొడవగానే వుంది. వీళ్ళ కేదో ఒకదారి. చివరికి గోదారైనా సరే చూపించకపోతే వీళ్ళు తలారిరాముడిబిడ్డల్లా పీక్కుతింటారని రంగభూపతిగారికి తెలుసు. అందుకనే ఆయన తన మరణశాసనంలో ఒక సబ్‌క్లాసు రూపొందించారు. జ్యేష్ఠపుత్రుడు మినహా మిగినవాళ్ళకందరికీ నష్టపరిహారం క్రిందనైతేనేమి జీవితభరణంగానైతేనేమి, కొంత నికరమైన మొత్తం యిచ్చి వేయబడుతుంది. ఆ మొత్తాన్ని చేతబట్టుకొని వాళ్ళు రంగాపురం వెళ్ళిపోయినా వెళ్ళిపోవచ్చు. ఇలా వుండిపోయేవాళ్ళకోసం రంగభూపతిగారు ఒకటి రెండు సదుపాయాలు చేకూరే వెరవు కల్పించారు. ఒకటి గృహవసతి, తన మేడకు పూరిగుడిసెలకు మధ్యగా వున్న ఖాళీ జాగాలో ఆయన కొన్ని పెంకుటిళ్లు కట్టించి పెట్టారు. వీళ్ళల్లో అర్హులైనవాళ్ళకు చిన్న ఉద్యోగంలాంటి దేదైనా యివ్వబడవచ్చునని సిఫారసు చేశారు.

మామిడి తోపుపైన కాపలా, మిరప తోటపైన పర్యవేక్షణ, అరటి తోటపైన అజమాయిషీ, వడ్ల దంపకం మిల్లులో మిషను నడిపేవాడు.

సంతలకు వెళ్ళి కూరగాయలమ్ముకొచ్చేవాడు. పట్టణంలోని మిల్కు డిపోకు పాలూ, పెరుగు చేరవేసేవాడు- యిలా అవశ్యకతను బట్టి ఉద్యోగాలకు రూపకల్పన జరుగుతూ వచ్చింది.

రైల్లో కంపార్టుమెంటులకన్నా విశదంగానూ, ఆదర్శవంతంగా రంగాపురంలో తరగతుల విభజన జరిగిన తర్వాత ఎన్నోతరాలు గడచిపోయాయి. ఎవరి ధర్మాలు వాళ్ళు తూచా తప్పకుండా ఆచరించడంతో రంగభూపతిగారు సంకల్పించిన ఆదర్శసమాజం మూడు పువ్వులతో ఆరు కాయలతో విలసిల్లింది. కానీ ధర్మానికి ఎప్పుడెప్పుడు ఏయే విధంగా సేగి వాటిల్లుతుందో చెప్పలేంగదా! ఇటీవల హద్దుల్ని అతిక్రమించే చర్యలు ప్రబలంగా కొనసాగాయి. క్రింది తరగతుల పెట్టెల్లోనుంచీ పై తరగతుల పెట్టెల్లోకి దాటుకోవడం ఒక గొప్ప సామాజిక విద్రోహమన్న నీతి స్ఫురణ మానవుల్లో పూర్తిగా నశించినట్టే కానవచ్చింది.

స్వపరభేదం ఎంచకుండా నిజం చెప్పవలసివస్తే అలాంటి సామాజిక విద్రోహుల జాబితాలో మా నాన్నగారి పేరునుగూడా చేర్చవలసి వుంటుంది. ఆయన నన్ను తీసుకెళ్ళి మొదటి తరగతి పెట్టెలో కూచోబెట్టాలని కొన్ని మొండి ప్రయత్నాలు చేసి చూశాడు. ఫలించలేదనుకోండి! ఎలా ఫలిస్తుంది? అందుకు తగ్గ టిక్కెట్టుండొద్దూ? అది లేకుండా అంతపనీ చేస్తే టికెట్టు కలెక్టరు పట్టుకోడా? చెవులు పిండి 'ఎక్సెస్' వసూలు చెయ్యడా? ఇదంత మా నాన్నకేం తెలియకకాదు. కానీ అదేం గ్రహచారమో నా జేబులో వున్న టికెట్టు ఆయన కళ్ళకు ఆదినుంచి మొదటి తరగతి టికెట్టుగానే కనిపిస్తూ వచ్చింది!

చెవిలో యిల్లు కట్టుకుని పదేపదే చెబుతూ రావడంవల్లనే గావచ్చు నేను గూడా నాది మొదటి తరగతి టిక్కెట్టు కాబోలుననే భ్రమలో పడిపోయాను. నా బ్రతుకు బ్రతుకంతా ఆ భ్రమా ప్రమాదానికి లోనైపోయి వుండవలసింది. ఏ జన్మలో చేసుకున్న పుణ్యమోమరి, ఈ మధ్యనే నాకు జ్ఞానోదయమయింది. క్షంతవ్యుణ్ణి. అసలిక్కడ కొంచెం వెనక్కి వెళ్ళి మళ్ళీ ముందుకురావాలి.

* * * *

'నువ్వు యోగ జాతకుడివిరా బాబూ!' అంటుండేవాడు మా నాన్న. మాటల కర్థమేమిటో తెలియని చిన్ననాటినుంచీ నేనీమాట వినడానికి అలవాటు పడ్డాను.

పేరుకు పెంకుటిల్లేగానీ మా యింటిలోపలి పరిస్థితి పూరిగుడిసె కన్నా విప్పచ్చరంగా వుండేది. దండెంపైన వ్రేళ్ళతో ఎంచుకోదగినవన్ని బట్టలు. వంట గదిలో పది పన్నెండు కుండలు, మరికొన్ని సత్తుబోకులు, ఒక కొయ్య పెట్టె, రెండు నులక మంచాలు ఇంతే మా సౌభాగ్యం. మా నాన్న చేసే ఉద్యోగానికి నిర్దిష్టంగా ఒక పేరంటూ లేదు. ప్రొద్దస్తమానం, ఒక్కొక్కప్పుడు రాత్రుల్లోగూడ పెదబాబుగారి యింటిదగ్గర హాజరై వుండాలి. వాళ్ళ గృహావసరాలు గమనించాలి. ఇందుకు ప్రతిఫలంగా ఆయనకు ముప్పై రూపాయల వేతనం ముడుతుండేది. ఉన్నంతలో సరిపుచ్చుకుంటూ మా అమ్మ సంసారసాగరంలో నెగ్గుకొస్తుండేది. తాత్పర్యమేమిటంటే నేను పుట్టడమే దారిద్ర్యదేవత గారాలు పట్టిగా పుట్టాను. నా జీవిత గృహానికి సంబంధించిన తలుపులు, కిటికీలు పకడ్బందీగా మూయబట్టి వెలుపలినుంచీ బిగించబడి వున్నాయి. అదృష్టదేవత ఏ సందునుంచీ నావైపుకి తొంగి చూడగలదో నాకు తెలిసేదిగాదు.

బహుశా మా అమ్మకు గూడా యిదే సందేహం కలిగివుంటుందని నా వూహ. ఆవిడ ఒకనాడు మా నాన్నగారిని పట్టుకుని నాలుగు దులిపేసింది. "మీది మరీ చాదస్తమైపోయింది. యింట్లోచెబుతున్నారు గనుక సరిపోయింది. వీధిలోగనుక చెబుతే నలుగురూ నవ్విపోతారు. జాతకం మంచిదైతే వీడు మన యింట్లో ఎందుకు పుడతాడండీ?" అంటూ ఆయన వాదాన్ని ఒక మాటలో కొట్టిపారేసింది.

మా నాన్న నవ్వేశాడు.

"ఒసే పిచ్చిమొగమా! సరైన దాఖలా లేనిదే నేనామాట ఎందుకంటాను? నాకు తెలుసు. వీడు యోగ జాతకుడు కావాలి. అయితీరాలి. వీడు పుట్టిన లగ్నం అలాంటిది" అన్నాడు.

"ఏమిటోలెండి! ఎప్పుడడిగినా మీ రిలాగే చెబుతారు...."

అమ్మ ధోరణిలో తీవ్రత తగ్గింది కదా! నాన్న విజృంభించాడు. "ఆ రోజు వుదయం నేను పెదబాబుగారి యింటికి వెళ్లబోతుండగా నువ్వే మన్నావు? కడుపులో ఏమిటో నలతగా వుందన్నావు. ప్రక్కింటి తులసమ్మను చూచుకోమని చెప్పి నా పనికి నేను వెళ్ళిపోయాను. అక్కడికి వెళ్లేసరికి అమ్మగారికి సరిగ్గా నీలాగే కడుపులో నలతగావున్నట్టు తెలిసింది. మధ్యాహ్నం యింటికొచ్చేటప్పటికి నువ్విక్కడ కడుపునొప్పితో గింగుర్లు తిరిగిపోతున్నావు. అక్కడ అమ్మగారి పరిస్థితీ అలాగేవుంది...."

"సర్లెండి! కడుపునొప్పి అన్న తర్వాత అది అందరికీ ఒకటే? అది కలిగిన వాళ్ళ కొకరకంగా, లేనివాళ్ళ కొకరకంగా వొస్తుందా? ఐతే ఒకటి. అమ్మగారికి కడుపు నొప్పనగానే పట్టణానికి మనుషులు వెళ్లారు. డాక్టరొచ్చాడు. నర్సొచ్చింది. వాళ్లు మందులిచ్చారు, సూదులు వేశారు. నాదేముంది? ఆఖరుకు మీరయినా బిడ్డ పుట్టాకగానీ నన్ను చూడ్డానికి రాలేదు. తులసమ్మ గనుక లేకపోతే నా బిడ్డకు బొడ్డుగోసే దిక్కయినా వుండేదిగాదు...."

"నీ గొడవ నీది! నీకు దిక్కులేకపోవడమేమిటి? నీ పాలిట దేవుడే లేకపోతే అంత సుఖంగా ప్రసవమయ్యే వుండదు. ఇంతకూ నీ కసలు సంగతి తెలుసుకోవానే లేదు...."

"చెప్పండి" అంది అమ్మ రాజీకి దిగివచ్చి.

"సాయంకాలం ఆరుగంటలై వుంటుంది. ఆ రోజంతా ఒక్క బిర్రున ఎండలుకాసి ప్రొద్దువాటారిపోయాక ఆకాశంలో మబ్బులెక్కాయి. హోరుమంటూ గాలి ప్రారంభమైంది. ఉండి వుండీ బైర్లు క్రమ్ముకపోయేట్టుగా మెరుపులు పుడుతున్నాయి. అప్పుడున్నట్టుండి, యిళ్లు, వూళ్ళు అదిరిపోయేటట్టు బ్రహ్మాండంగా ఓ వురుము వినిపించింది."

"అవున్నిజమేనండీ! ఆ వురుము ఆగిపోయేసరికి నాకు బిడ్డ కెవ్వుమంటూ ఏడవడం వినిపించింది."

"చూశావా సుబ్బులూ! అక్కడేమయిందంటే, ఆ వురుము కాస్తా నేలపైకి దిగివచ్చి తన వెంటబడి తరుముకొస్తున్నట్టుగా నర్సమ్మ బయిటికి

పరుగెత్తుకొచ్చి 'మగబిడ్డ, మగబిడ్డ' అంటూ బాకా వూదేసింది.''

''ఆఁహా, అలాగా!'' అమ్మ ముఖంలో ఒక వింత చైతన్యం పుట్టుక రావడం నేను చూచాను.

''నేనీ సంగతి ఎవరికీ చెప్పలేదనుకో! కానీ నా జాగ్రత్తలో నే నున్నాను. అక్కడ వాళ్లు అయిదారుగురు శాస్త్రుల్ని రప్పించారు. పది రకాల పంచాంగాలు చూశారు. పుట్టిన వేళావిశేషాన్నిబట్టి బిడ్డకు చదువు, డబ్బు, హోదా ఎందులోనూ లోటుండదనుకున్నారు. వాళ్ళబిడ్డ కక్కడ లోటుండకపోతే యిక్కడ మన బిడ్డకు లోటుండవలసిన పనిలేదు. అదీ నా లెక్క!''

అమ్మ యింకా ఆశ్చర్యంనుంచీ తేరుకోలేదు.

''నామ నక్షత్రకాన్నిబట్టి వాళ్లు బిడ్డకు రామారావని పేరుపెట్టారు గదా సుబ్బులూ! నామకరణమన్న పేరుతో కొట్టి కోలాహలం గూడా చేశారు. నేను కానీ ఖర్చులేకుండా మన అబ్బాయికి అదే పేరు పెట్టేశాను....'' అప్పటికి తనేదో ఘనకార్యం చేసినట్టు నాన్న బిగ్గరగా నవ్వసాగాడు.

''మీరేమో మంచి పనే చేశారు. కాని ఏం లాభం? మన అబ్బాయిని రామన్నా అని పిలవడమే అబ్బురం. ఎక్కువమంది 'రామిగా' అనే అఘోరిస్తున్నారు.''

''పిలుచుకోనీలే సుబ్బులూ! నవ్వినా నాపచేనే పండుతుంది. నీ కెందుకు, నువ్వు చూస్తూవుండు.''

నా బుద్ధి నాకు తెలిసొచ్చేటప్పటికి చినబాబుగారు పట్నంలోవుండి కాన్వెంటులో చదువుకుంటున్నాడు. నేనేమో పల్లెలో ముక్కుపొడి మేష్టారుగారి దగ్గర మూడోక్లాసు చదువుకుంటున్నాను.

జన్మకాలానికి సంబంధించిన రహస్యం తెలిశాక నాకు పల్లెటూరి బడిలో చదువుకోడం అవమానకరంగా తోచింది. ''నన్ను గూడా కాన్వెంటులో చేర్పించరాదా నాన్నా?'' అన్నాను.

"చదువెక్కడికీ ఒక్కటేరా రామూ! ఇక్కడున్న అ ఆ లు క ఖ లే అక్కడ వున్నాయి. నాలుగు నాలుగుల యిక్కడా పదహారే. అక్కడా పదహారే! చదువుకోడానికెక్కడైతేనేమిరా?" అన్నాడు నాన్న.

ఆ జవాబులో సబబు లేదని నేనెలా అనగలను? ఐనా ఒక ప్రశ్న నిరంతరంగా నన్ను వెంటాడటం ప్రారంభించింది. మరైతే నాకు అదృష్టం పట్టడం ఎప్పుడు?

ఓర్చుకో, ఓర్చుకో అంటూ తాళజెబుతూ వుంది నా అంతరాత్మ.

అయిదో తరగతి పాసుకాగానే నాన్న నన్ను పట్టణానికి తీసుకెళ్ళి హైస్కూల్లో చేర్పించాడు. హోటల్లో అన్నం తింటూ మూడు నెలలపాటు నిశ్చింతగా చదువుకున్నాను. ఇంటి భోజనంకన్నా హోటలు భోజనం రుచిగా వుంటుందని గ్రహించాను. అదృష్టమంటే యిదే కాబోలు ననిపించింది. కానీ నాలుగో నెల పూర్తయి పదిహేనురోజులు గడచిపోయినా మనియార్డరు రాకపోయేసరికి నా అంచనా తల్లక్రిందులైపోయింది. హోటల్లో అన్నం పెట్టడం కుదరదు పొమ్మన్నారు. నిజంగా నా జన్మ నక్షత్రంలో గొప్ప అదృష్టరేఖ గనుక వున్నట్టయితే అది బయటపడడానికి యింతకంటే మించిన సమయం వుండదు. వారాలకోసం ప్రయత్నిస్తూ వుండగా ఒక పెద్ద మనిషి చెప్పిన సలహా నాకు నచ్చింది. "వారానికొకపూట అన్నం పెట్టడ మేమిట్రా అబ్బీ? అన్నిపూటలూ నేనే పెట్టగలను ఐతే నువ్వు నేను చెప్పి నట్టు వినాలి. మరేంలేదు నువ్వు మా సోడాకొట్టులో వుండిపో అన్నం పెట్టడమేగాదు, ఆరునెలలకోసారి నీకు జత చొక్కాలు, నిక్కర్లుగూడా కుట్టిపెడతాను. అంతగా చదువుకోవాలనివుంటే ఇస్కూల్లోనే చదువుకోవాలని ఎక్కడుంది? లైబ్రరీనుంచి పుస్తకాలు తెచ్చుకునేదీ, తీరికున్నప్పుడు కొట్టులోనే చదువుకునేదీ" అన్నారాయన.

హోటల్లో భోజనంచేస్తూ హైస్కూల్లో చదువుకోవలసిందిపోయి సోడాకొట్టులో పనిచేసి అన్నం సంపాదించుకోవలసివచ్చేసరికి నాకు చదువు పైన పట్టరానంత కోపం వచ్చింది. ఆకలిగొన్న తోడేలులా దొరికిన ప్రతి పుస్తకాన్ని చదివి పారేశాను. పట్టుబట్టి యింగ్లీషుముక్కలు చదవడంగూడా

నేర్చుకున్నాను. 'సోడాకొట్టులో పనిచేసేకుర్రాడు యింగ్లీషు బాగా చదవగలడన్న కితాబొక్కటే నాకుదక్కింది. మిగిలిన నా చదువంతా పరిగణనకు రాకుండాపోయింది

జీవిత గ్రంథంలో కొత్తకొత్త సత్యాలను ఆరాతీసేకాలం. లోకంలో పైకి రావడానికిన్ని చదువుకున్నా అంతపెద్ద లంకె ఏమిలేదని కొన్నికొన్ని దృష్టాంతాలద్వారా నాకు తెలిసింది. సోడాకొట్టులో నా బ్రతుకు సోడా బుడ్డి గొంతుకలో తగులుకున్న గోలీకాయలా గ్రుక్కిళ్ళు మ్రింగడంగానే వుండిపోయింది. 'ఇది పని కాదురా నానా! మంచి చేతిపని ఏదైనా నేర్చుకో'మని మా నాన్న అప్పుడప్పుడూ పదో. యిరవయ్యో పంపిస్తూ వుండేవాడు. చిన్నప్పటినుంచీ పరుగెత్తుతున్న కారునుచూస్తే నాలోని ఆత్మారాముడెందుకో ఉప్పొంగిపోతూవుండేవాడు. గొప్పస్థితికి రావడమంటే కార్లల్లో తిరగడమేనని భావించేవాణ్ణి. ఎందుకైనా మంచిదని కారునడపడం నేర్చుకోవాలన్న బుద్ధిపుట్టింది. ఓ లారీలో క్లీనరుగా పనికి కుదిరాను. లారీకి శుశ్రూష. లారీ డ్రయివరు పాపాసాహేబుకు శిష్యరికం రెండూ ఏకకాలంలో చేస్తూవచ్చాను. సారామత్తులో జోగుతున్నప్పుడల్లా పాపాసాహేబు స్టీరింగుచక్రం నా కప్పగించేవాడు. ఒక ఏడాది కాలంలో లారీని ఆఘమేఘాలపైన తోలడం నేర్చుకున్నాను. కానీ లారీని పరిగెత్తించి ఏం లాభం? నేను నా జీవితాన్ని అందులో మూరింట ఒక్కపాలు వేగంతోనైనా పరుగెత్తించలేకపోయాను. అది ఒకచోట పడవేసిన తరువాత కదిలీ మెదలని గొంగడిలా వుండిపోయింది. ముసలితనంలో నిస్సహాయులయిపోతున్న కన్నతల్లిదండ్రులకు నేను ఊతకర్రగాగానీ, పట్టుగొమ్మగాగానీ ఉపకరించలేకపోయాను.

లారీక్లీనరు ఉద్యోగం నుంచి డ్రయివరుగా ప్రమోషనుకోసం నేను కాంక్షిస్తుండగా పాపాసాహెబు నాకు పగవాడైపోయాడు. తన ఉద్యోగానికి నేను ఎసరు పెడుతున్నానేమో అన్న అనుమానం అతణ్ణి పట్టుకుంది. యజమానికి లేనిపోని పితూరీలు చెప్పి అతడు నన్ను లారీ నుంచి దించేశాడు.

అప్పుడిక చేయడానికి పనేదీలేక నేనొకనాడు నాలుగురోడ్ల కూడలిలో

నిలబడి దిక్కులుచూస్తూ బిక్కరిస్తూ వుండగా తేమనేలపైన జారిపోయే జెర్రిపోతులా ఒకారు సర్రునవచ్చి నా ముందు నిలిచింది.

"ఒరేయ్, నువ్వు రామన్నవి గదూ! ఏం చేస్తున్నా విక్కడ?" అన్నాడు కారులోనుంచి చినబాబు.

"అబ్బే, ఏం లేదండీ! ఉన్న ఉద్యోగం వూడిపోయింది. మళ్లీ ఏదైనా దొరుకుతుందేమోనని...." అంటూ నీళ్లు నమిలాను.

"డ్రయివింగు తెలుసునటగా! మీ నాన్న చెప్పాడులే! ఎక్కు కారు. కారీ మధ్యనే కొన్నానులే" అన్నాడు చినబాబు.

చినబాబు కారుకొనడం, అపాటికి నేను డ్రయివింగు నేర్చుకొని ఉద్యోగంకోసం వెదుకుతూవుండడం చినబాబు కారులో వచ్చి వచ్చి నాముందే ఆగడం, నన్ను కారెక్కమనడం యిదంతా ఆద్యంతమూ నాకు అత్యంత సహజ సుందరమైన విషయంగానే తోచింది.

నేను కారులో కెక్కడమూ చినబాబు ప్రక్కకు తప్పుకోవడమూ ఒక్కసారే జరిగాయి.

కారు స్టార్టయింది.

చినబాబు సిగరెట్టు ముట్టించుకుని పొగ వదలుతూ అన్నాడు-"నువ్వు ఉద్యోగంకోసం అక్కడా యిక్కడా వెంపర్లాడడ మెందుకూ? నా దగ్గరే వుండిపో!"

నిజం నిజం! అలా చేయడంవల్ల జన్మ జన్మల అనుబంధంలో నే నింకొక అడుగు ముందుకు వేసినట్టవుతుంది. ప్రపంచ నాటకంలో ఒక పాత్ర ధారినిగా నేను పాత్రౌచిత్యాన్ని పోషించుకున్నట్టవుతుంది.

కారు పట్టణం సరిహద్దులు దాటి పరుగిడుతోంది. గుట్టలెక్కుతోంది. పల్లాలు దిగుతోంది, మలుపులు తిరుగుతోంది. గాలిని కోసుకుంటూ రంయిమని దూసుకపోతోంది. కానీ ఎంతచేసినా తానెక్కడికి వెళ్తున్నదీ కారుకు తెలియదు. ఈ విషయంలో నా పరిజ్ఞానం గూడా కారుకు డిటోగానే వుంది.

అది యంత్రం, నేను మనిషిని. కానీ యంత్రంకన్నా మనిషి ఎక్కువైన వాడన్న అభిప్రాయం అప్పుడు నాలో లేదు. ఇంకా నయం! చినబాబుగారు కారును కొన్నివేల రూపాయలుపోసి కొని వుంటాడు. నాదేముంది, నేను పెట్టుబడి లేకుండా దొరికాను. అప్పటి కీఏదో తండ్రి నౌకరీకి ఇసందారునై పోయానని నా పైన అభిమానం పెట్టివుంటా డంతేగానీ, నాలాంటి వాళ్ళం కెవరూ దొరకక్కనా?

"ముప్ఫయి ఆరో మైలురాయి దాటిన తరువాత తూర్పుగా మలుపు తిరగాలి. దండిగా కార్లూ బస్సులో పోతుంటాయి. సూటిగా వాటి వెంటనే పోనివ్వు." మూడో సిగరెట్టు మసిచేస్తూ అన్నాడు చినబాబు.

చినబాబు చెప్పినచోట మలుపు తిరిగి మళ్లీ నాలుగైదు మైళ్ళు వెళ్ళిన తరువాత "మీ చదువు పూర్తయి పోయిందంటండీ చినబాబుగారూ?" అని ప్రశ్నించాను.

"ఓ. డిగ్రీ పుచ్చుకున్నానే? అది గూడా బలే గమ్మత్తుగా జరిగిందిలే! పుస్తకాలు కొనడమేగానీ నేను చదివిన పాపాన పోయిందిలేదు. పట్టుమని నాలుగురోజులు హాస్టల్లో వున్నదీలేదు. పరీక్షలన్నీ ఖరాబు చేసేశా ననుకో! ఐనా నా డిగ్రి నాకొచ్చేసింది. చూశావా తమాషా!" పగలబడి నవ్వుతున్నాడు చినబాబు.

నా కప్పు డింకొక జీవిత సత్యం తెలిసి వచ్చింది. లోకం పక్కా బజారులాంటిది. నీ తల్లిదండ్రుల మంచితనం. నీ చదువు ప్రతిభ, నీ సద్వర్తన యివన్నీ యిక్కడ చిల్లిగవ్వకైనా మారవు. వీటితో గడ్డిపోసనైనా కొనలేవు. ఎంతటి వస్తువునైనా కొనగలిగేది, ఎలాంటి విలువలచేతనైనా దాస్యం చేయించుకోగలిగేది వేరే వుంది. దాంతో కార్లేగాదు. డిగ్రీలు కూడా కొనుక్కోవచ్చు. కారిప్పుడొక నగరం శివార్లలోకి వచ్చేసింది. నేను నేరుగా నగరం లోపలికే వెళ్ళిపోబోతుండగా "అలా కాదు. ఇటు" అన్నాడు చినబాబు. కారొక మైదానంలోకి వచ్చింది. పార్కింగు ప్లేసులో వందలకొలది కార్లు నిలిచి వున్నాయి. వచ్చే బస్సులతో, వెళ్ళే బస్సులతో బస్స్టాండు హోరెత్తిపోతోంది. పెద్ద తిరణాలలాంటి జనస్తోమంతో మైదానం కిట కిటలాడిపోతోంది.

"ఏం జరుగుతోందండీ చినబాబుగారూ, యిక్కడ?" అన్నాను.

"ఎగ్జిబిషన్ జరుగుతోంది. కావలిస్తే నువ్వుగూడా తిరిగి చూడు. ఒక గంటసేపట్లో నా పనైపోతుంది. పన్నెండు గంటలకల్లా నువ్విక్కడుండాలి...."

తిరిగి చూడడ మొకటే ప్రయోజనంగా నేను ఎగ్జిబిషనులోకి దారితీశాను. నడిచినంత మేరకు స్టాల్సే కనిపిస్తున్నాయి. ప్రతి స్టాలుముందరా జనం గుంపులు గుంపులుగా ప్రోగై వున్నారు. దారి చేసుకుని నడవడం నాచులో తగులుకుని ఈతగొట్టినంత సుకరంగానే వుంది. నిప్పులు చెరుగుతున్న రోహిణీ కార్తి ఎండల్లో అలా ఒక అరగంటసేపు నడిచేటప్పటికి నాలుక పిడచగట్టుక పోయింది. "బాబూ! ఇక్కడెక్కడైనా మంచినీళ్ళు దొరుకుతాయా?" అని ఒక పెద్దమనిషిని అడిగాను. అదిగో, అక్కడున్నాయి వెళ్ళమంటూ అతడు దొరికేచోటు చూపించి పుణ్యం గట్టుకున్నాడు.

అక్కడొక చెట్టుక్రింద కడవలో మంచి నీళ్ళుంచుకుని కూర్చున్న ముసలయ్య కనిపించాడు.

"బాబూ, ఓ గ్లాసుడు మంచినీళ్ళు" అన్నాను.

"గ్లాసు అయిదు పైసలు" అన్నాడు.

ఆలోచించడానికి గానీ, ఆశ్చర్యపడడానికి గానీ నాకు ఓపికలేదు. పది పైసలు చెల్లించి రెండు గ్లాసుల నీళ్ళు త్రాగేశాను.

తిరిగొస్తుండగా చినబాబు ఎదురయ్యాడు.

"మీకు దాహం వేయలేదటండీ చినబాబుగారూ? అక్కడ మంచినీళ్ళున్నాయి. వెళ్దాం రండి" అన్నాను.

"వద్దులే. నే నిప్పుడే పళ్ళరసం తీసుకున్నాను. ఎవరో ఫ్రూట్ జ్యూసు ఫ్యాక్టరీ వాళ్ళిక్కడొక స్టాలు తెరిచారు. సాంపిల్‌గా నాకో గ్లాసు కలిపియిచ్చారు" అన్నాడు చినబాబు.

స్వంత బిడ్డలకు సవతి బిడ్డలకువున్న తేడా ఏవిటో నాకు విస్పష్టంగా తెలిసిపోయింది. అదే నేను జీవితానికి సంబంధించి తెలుసుకున్న ఆఖరు సత్యం!

★